

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta 7.10.2022

Asia: HE 127/2022 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laiksi

Helsingin kaupunki
Sosiaali- ja terveystoimiala
Anne Qvist

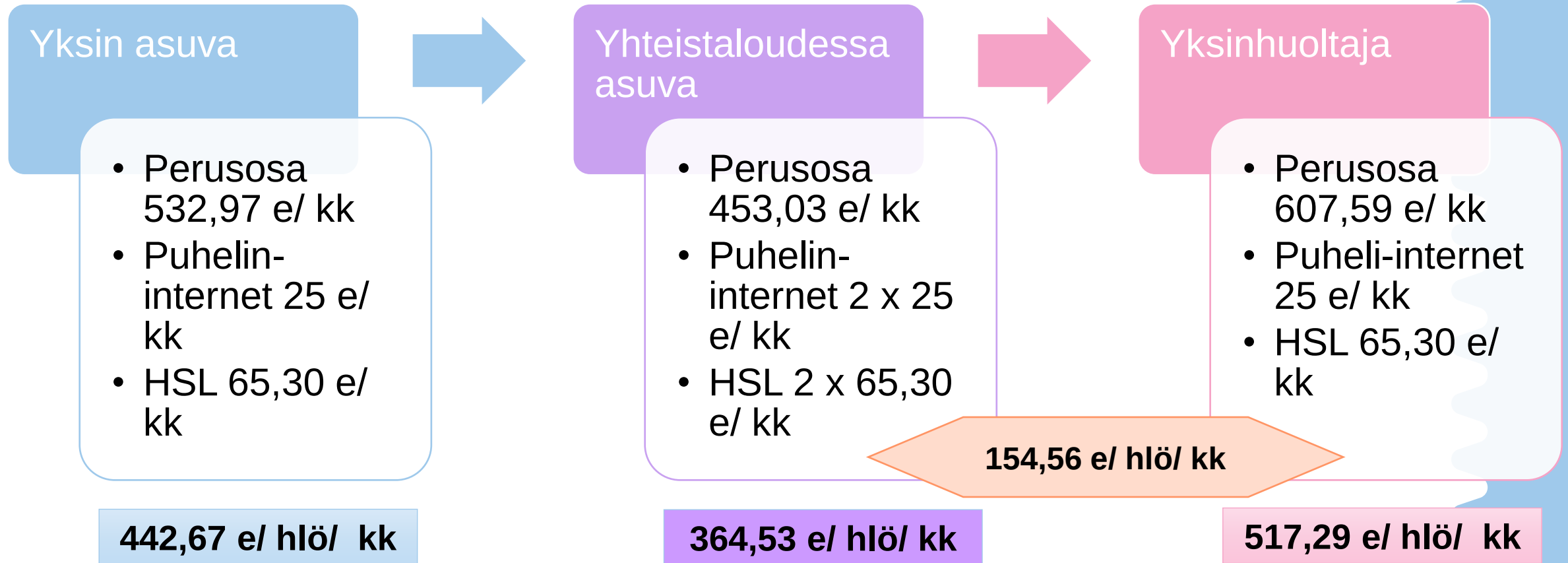
Tavoitteet

”Esityksen tavoitteena on parantaa toimeentulotukiasiakkaan asemaa ja edistää asiakkaiden tosiasiallista yhdenvertaisuutta niin toimeentulotuen sisällön kuin toimeenpanonkin kehittämisessä. Uudistus keskittyy parantamaan erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien sosiaalihuollon asiakkaiden asemaa.”

Lainsäädännön tulee olla niin selkeää, että kumpikin toimija tunnistaa oman toimivaltansa vastuut ja velvollisuudet ja että kumpikin toimija osaa sanoittaa asiakkaalle sekä hänen oikeutensa että velvollisuutensa.

Tällöin asiakas voi saada kokonaisvaltaista palvelua, jossa yhdistyvät sekä toimeentulotuen etuuspalvelut että asiakkaan tarpeen mukaiset sosiaalihuollon palvelut.

9 § Perusosan suuruus

7 § Perustoimeentulotuki

- Perustoimeentulotuen perusosaan sisältyviä menoja on täsmennetty mutta täydentävässä toimeentulotuessa on paljon sellaisia menoja, jotka voisivat perustellusti katsoa kuuluvan perustoimeentulotukeen
- Esimerkiksi tiettyihin elämänvaiheeseen liittyvät menot (lapsen syntymä, lapsen harrastusmenot), erityisryhmien vaatetus (romanivaatetus, vamman tai sairauden vaatima erityisvaatekustannukset) tai välttämättömät kodinkoneet.
- Mikäli tällaiset menot olisivat perustoimeentulotuessa hyväksyttäviä menoja kohtuullisuusarvio huomioon ottaen, muutos lisäisi asiakkaiden yhdenvertaisuutta.

13 § Toimeentulotuen määräytymisaika ja laskelma

- Lakiesitys pitää sisällään laskelman laatimisen toimeentulotuen hakijan tulojen ja varojen huomioon ottamisesta sekä toimeentulotuessa huomioon otettavista sekä perustoimeentulotuessa että täydentävässä toimeentulotuessa
- Laskelma tulisi tehdä ainoastaan Kelassa.
- Laskelman osoittamassa ylijäämästä huolimatta voidaan poiketa toimeentulotuen hakijan eduksi erityisesti pienen ylijäämän tilanteissa. Harkinta on tehtävä jokaisen hakijan kohdalla yksilöllisesti.

14 d § Toimeentulotukiasioinnin järjestäminen ja asiakkaan oikeus henkilökohtaiseen palveluun

Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun tulee toteuttaa

- Kelan toimihenkilön kanssa,
- hyvinvointialueen sosiaalihuollon ammattilaisen tai
- kahden toimijan yhteistyönä.

Tässä on tuotu esille myös asiakkaan oikeus pyytää yhteistä tapaamista, mikä on hyvä uudistus erityisesti haavoittuvassa tai haastavassa elämäntilanteessa olevalle asiakkaalle.

15 § Sosiaalihuollon lausunto

- Tavoitteena on korostaa sosiaalihuollon näkemyksen merkitystä perustoimeentulotuen käsittelyssä.
- Lausunto koskee sosiaalihuollon asiakasta.
- Sosiaalihuollon ammattilaisen tavoitteena on edistää asiakkaan asemaa ja yksilöllisen tilanteen huomioon ottamista.
- Lausunto voi olla kirjallinen tai suullinen.
- Perustelu on ymmärrettävää ja ajallisesti rajattu.
- Lakiin on kirjattu kolme tilannetta, jota lausunto voi koskea. Ensimmäinen kohta korostaa asiakkaan olosuhteissa ja tilanteessa muiden perusmenojen tarpeellista suuruutta. Tämä on kohta rajaava, koska sosiaalihuollon näkökulmasta myös asiakkaan tuloihin liittyvät asiat ovat merkityksellisiä.

27 § Henkilöllinen soveltamisala

- Jokaisella maassa oleskelevalla henkilöllä olisi oikeus saada kiireellisessä tilanteessa tukea välttämättömän avun turvaamiseksi siten, ettei hänen oikeutensa välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon vaarannu.
- Tällaisia välttämättömyyksinä pidetään ravintoa, välttämättömiä lääkkeitä ja vaatteita sekä majoitusta.
- Tuen vähimmäismäärä – perusosa alennettuna enintään 40 % kaksi kuukautta kerrallaan.
- Majoitus. Mikä on suhde sosiaalihuoltolain 21 § Tilapäinen asuminen?

Laki sosiaalihuoltolain 14 §:n muuttamisesta

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 2 ja 18 §:n muuttamisesta

- Kannatettavia uudistuksia
- Taloudellisen toimintakyvyn edistäminen on sellainen palvelu, josta asiakkaan tulisi saada myös päätös sosiaalihuoltolain 45 § mukaan. Onko tämä tarkoituksenmukaista?

Ehdotetut lait ja voimaantulo 1.1.2023

- Mikäli lain vahvistaminen on lähellä lain voimaantuloa, lain soveltaminen heti 1.1.2023 on haastava.
- Tietojärjestelmän päivittämiselle ja muutostöille tulisi olla riittävä aika ennen lain soveltamisen aloittamista.

Kiitos!

Anne Qvist
aikuissosiaalityön päällikkö, pohjoinen

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala
Perhe- ja sosiaalipalvelut
Nuorten palvelut ja aikuissosiaalityö
puh. 09 310 74090
PL 6090

00099 Helsingin kaupunki
anne.qvist@hel.fi
<https://www.hel.fi/sote/fi>